

Powiatowy Urząd Pracy w Gliwicach

**RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE GLIWICKIM
ZA ROK 2013**

POWIATOWY RAPORT ROCZNY

II/P/2013

CZĘŚĆ II

Gliwice 2014

*Przedruk w całości lub w części oraz wykorzystanie danych statystycznych
dozwolone wyłącznie z podaniem źródła*

Opracowanie: © Andrzej Kasperek

SPIS TREŚCI

Wstęp	4
I. Edukacja	5
II. Kształcenie a zawody deficytowe i nadwyżkowe	7
III. Prognoza	11
IV. Wnioski	12
Załączniki	13
Załącznik nr 1. T-II/P-4.1. Absolwenci zarejestrowani w PUP w powiecie gliwickim według szkół i zawodów w roku 2013 oraz przewidywani absolwenci w roku 2014.	
Załącznik nr 2. T-II/P-4.2. Struktura zawodowa absolwentów według poziomu wykształcenia i zawodów w powiecie gliwickim w latach 2013 i 2014.	

WSTĘP

Raport „*Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie gliwickim w 2013*” składa się z dwóch części. W części I (patrz: *Powiatowy raport roczny II/P/2013 - część I*), omówione zostały ogólne założenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, metodologia prowadzonych badań i podstawowe definicje. W oparciu o wygenerowane przy pomocy komputerowego programu „Syriusz” dane, przeprowadzona została analiza zarejestrowanych w PUP osób bezrobotnych, ofert pracy oraz zawodów deficytowych i nadwyżkowych w roku 2013.

Część II (prognostyczna) obejmuje analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o dane dotyczące liczby absolwentów szkół w roku szkolnym 2012/2013 oraz ich prognozowanej liczby w roku szkolnym 2013/2014.

Podstawowe definicje¹

- **monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych**, to proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkotrwałych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.
- **zawód deficytowy**, to zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.
- **zawód nadwyżkowy**, to zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracy w tym zawodzie.
- **zawód wykazujący równowagę (równoważny)**, to zawód, dla którego liczba ofert pracy równoważy liczbę osób poszukujących pracy.

Źródła informacji

Źródłem informacji do opracowania części II Raportu – II/P/2013 są:

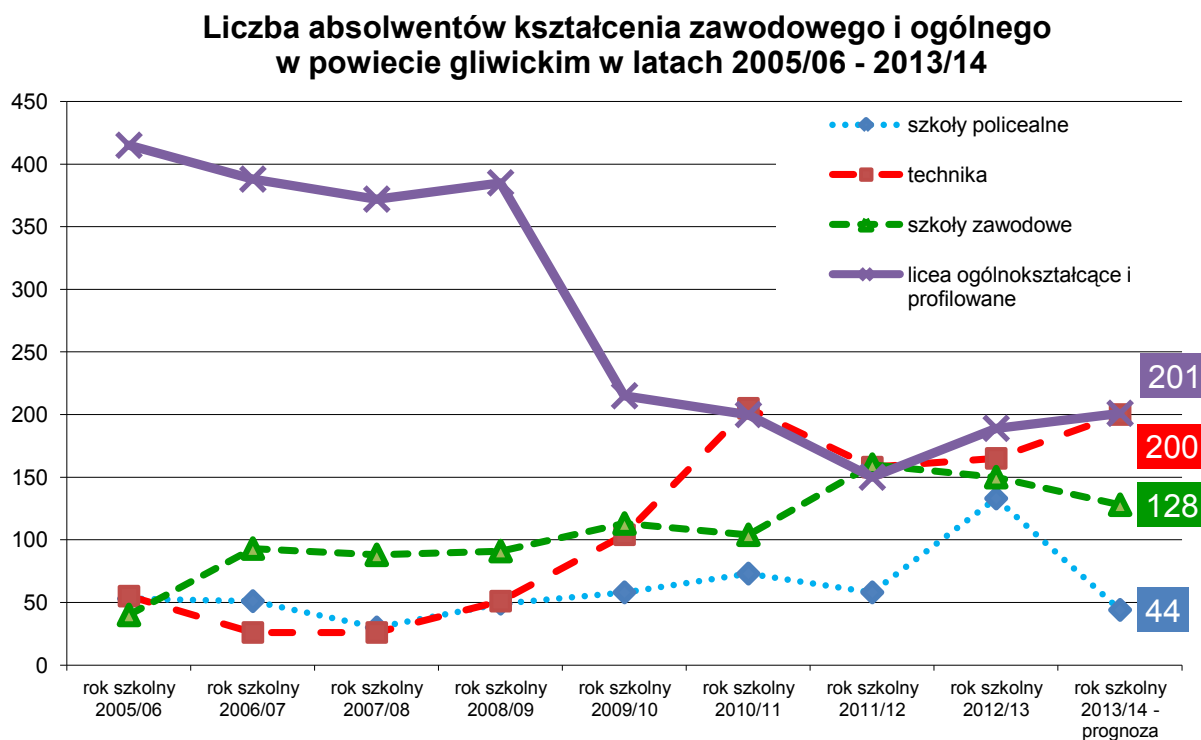
- Dane z Systemu Informacji Oświatowej (SIO) MEN dotyczące liczby uczniów szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2013/14 (stan na 30.09.2013).
- Wygenerowane przy pomocy komputerowego programu „Syriusz” dane z SIO MEN dotyczące liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2012/13 oraz ich przewidywanej liczby w roku szkolnym 2013/14 (uzyskane w lipcu 2014 r.).
- Raporty powiatowe z lat 2005-2013.

¹ Patrz: „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych”, Departament Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, 2005

I. EDUKACJA

W roku szkolnym 2012/2013 struktura kształcenia w powiecie gliwickim nie zmieniła się w porównaniu z rokiem poprzednim. Uczniowie i słuchacze szkół zawodowych (techników, zasadniczych i policealnych) stanowili ponad 70% wszystkich uczących się. Podobnie wyglądała sytuacja w przypadku absolwentów (patrz *Wykresy 1 i 2*). Prawie 30% wszystkich kształcących się stanowiły osoby dorosłe.

Wykres 1.

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Kierunki kształcenia i zawody kształcone w szkołach ponadgimnazjalnych² powiatu gliwickiego w roku szkolnym 2013/14³:

1. **Licea ogólnokształcące** (5 w tym dwa dla dorosłych),
2. **Technika** (4 w tym jedno uzupełniające dla dorosłych - niepubliczne⁴):
 - technik architektury krajobrazu
 - technik ekonomista
 - technik elektryk
 - technik górnictwa podziemnego
 - technik obsługi turystycznej
 - technik handlowiec
 - technik informatyk
 - technik mechanik
 - technik agrobiznesu
 - technik spedytor

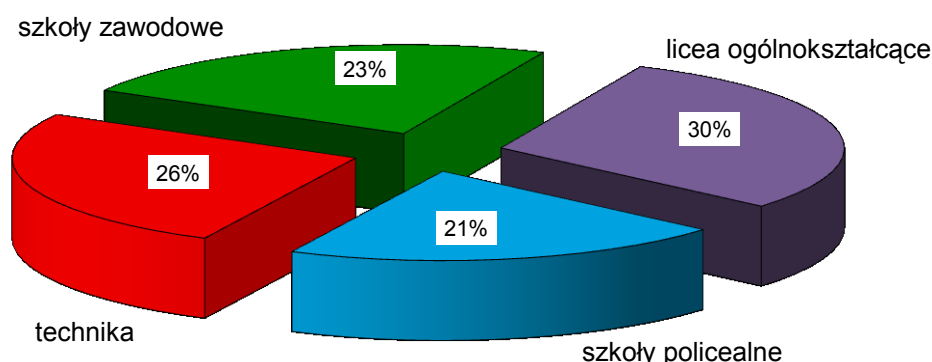
² Uwzględniono tylko szkoły, które wykazują uczniów

³ Na podstawie danych przesłanych z systemu informacji oświatowej MEN

⁴ niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej

Wykres 2.

Struktura absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie gliwickim w roku szkolnym 2012/13

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

3. Szkoły policealne (2 – obydwie niepubliczne⁵):

- technik górnictwa podziemnego
- technik przeróbki kopalin stałych

4. Szkoły zasadnicze zawodowe (4 w tym jedna dla dorosłych – niepubliczna⁴)

– blacharz samochodowy	– cukiernik
– elektromechanik pojazdów samochodowych	– kucharz
– elektryk	– fryzjer
– górnik eksploatacji podziemnej	– malarz – tapeciarnik
– kucharz małej gastronomii	– murarz
– lakiernik	– murarz-tylnik
– mechanik pojazdów samochodowych	– piekarz
– mechanik - monter maszyn i urządzeń	– posadzkarz
– monter - elektronik	– rzeźnik - wędliniarz
– monter sieci, instalacji i urządzeń sanitarnych	– sprzedawca
– monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych	– stolarz
– technolog robót wykończeniowych w budownictwie	– ślusarz

Wszystkie szkoły znajdują się w Knurowie lub Pyskowicach. Najwięcej osób kształciło się w kierunkach górniczych (*technik górnictwa podziemnego, technik przeróbki kopalin stałych i górnik eksploatacji podziemnej*). Stanowili oni ponad 35% wszystkich kształcących się zawodowo. Ponad 93% kształcących się osób dorosłych, kształciło się w kierunkach górniczych.

⁵ niepubliczne o uprawnieniach szkoły publicznej

II. KSZTAŁCENIE A ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE

W szkolnictwie zawodowym powiatu gliwickiego w dalszym ciągu dominuje kształcenie w zawodach generujących bezrobocie – 67% kształconych zawodów, to zawody nadwyżkowe. W porównaniu z rokiem poprzednim ich liczba zmniejszyła się o 2 zawody (spadek o 8 punktów procentowych w porównaniu z rokiem 2012). Pomimo spadku ogólnej liczby absolwentów, liczba absolwentów zawodów nadwyżkowych prawie się nie zmieniła (patrz *Tabele 1, 2, 5 i 6*).

Tabela 1. Liczba kształconych zawodów w powiecie gliwickim z podziałem na zawody deficytowe i nadwyżkowe według poziomów wykształcenia w roku 2013*

kształcone zawody	liczba kierunków kształcenia							
	ogółem		zawody deficytowe		zawody równoważne		zawody nadwyżkowe	
	2012	2013	2012	2013	2012	2013	2012	2013
techniczne	10	12	1	1	2	3	7	8
zasadnicze zawodowe	22	21	1	0	4	7	17	14
razem zawodów	32	33	2	1	6	10	24	22
licealne**	1	1	-	-	-	-	1	1

* wg Klasyfikacji Zawodów i Specjalności

** kształcenie ogólnokształcące - niedające zawodu

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN oraz PUP w Gliwicach (system komputerowy SYRIUSZ)

Niektóre z tych zawodów stale deformują rynek pracy. Wśród 30 najbardziej nadwyżkowych zawodów, znalazło się aż 11, które aktualnie są kształcone w szkołach powiatu gliwickiego: *technik ekonomista, technik informatyk, technik mechanik, technik elektryk, fryzjer, cukiernik, kucharz małej gastronomii, mechanik pojazdów samochodowych, blacharz samochodowy, sprzedawca, ślusarz* oraz absolwenci liceów ogólnokształcących - przyjęto, że osoby bez zawodu tworzą na potrzeby statystyki grupę „bez zawodu” (patrz *Tabele 4 i 5 oraz Tabele 8 i 9* części I Raportu). W szkołach powiatu kształcony jest tylko jeden zawód deficytowy: *technik górnictwa podziemnego* (patrz *Tabela 1 i 3*).

Tabela 2. Liczba absolwentów szkół ponadgimnazjalnych powiatu gliwickiego z podziałem na zawody deficytowe i nadwyżkowe według poziomów wykształcenia w latach 2012/13 i 2013/14

kształcenie ponadgimnazjalne	liczba absolwentów							
	ogółem		zawody deficytowe		zawody równoważne		zawody nadwyżkowe	
	2012/13	2013/14*	2012/13	2013/14*	2012/13	2013/14*	2012/13	2013/14*
techniczne	298	244	114	114	74	0	110	130
zasadnicze zawodowe	149	128	0	0	13	14	136	114
Razem kształcenie zawodowe	447	372	114	114	87	14	246	244
licealne**	189	201					189	201
ogółem	636	573	114	114	87	14	435	445

* wielkości prognozowane

** kształcenie ogólnokształcące - niedające zawodu

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Tabela 3. Zawody deficytowe w powiecie gliwickim w roku 2013, w których występowało kształcenie w latach szkolnych 2012/13 lub 2013/14

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2013 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2013 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2013 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2012/13	Rok szkolny 2013/14
1	311703	Technik górnictwa podziemnego	1,33	0,33	-1	4	114	114

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Tabela 4. Zawody równoważne w powiecie gliwickim w roku 2013, w których występowało kształcenie w latach szkolnych 2012/13 lub 2013/14

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2013 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2013 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2013 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2012/13	Rok szkolny 2013/14
1	311706	Technik przeróbki kopalin stałych	0	0	0	0	64	0
2	331402	Technik agrobiznesu	0	0,5833	0,5833	0	10	0
3	333108	Technik spedytor	0	0,1667	0,1667	0	0	0
4	712204	Posadzkarz	0	0,75	0,75	0	4	0
5	712904	Technolog robót wykończeniowych w budownictwie	0	0,8333	0,8333	0	1	0
6	723310	Mechanik - monter maszyn i urządzeń	0	0,3333	0,3333	0	3	7
7	741203	Elektromechanik pojazdów samochodowych	0	0,4167	0,4167	0	1	1
8	742102	Monter - elektronik	0	0,3333	0,3333	0	2	0
9	742202	Monter sieci i urządzeń telekomunikacyjnych	0	0	0	0	0	0
10	751105	Rzeźnik - wędliniarz	0	0,9167	0,9167	0	2	6

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Tabela 5. Ranking zawodów nadwyżkowych w powiecie gliwickim w roku 2013, w których występowało kształcenie w latach szkolnych 2012/13 lub 2013/14 (według wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu zawodu różnego zero)

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2012 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2012 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2013 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2012/13	Rok szkolny 2013/14
1	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	0,08	4,58	4,50	0,0182	21	13
2	512002	Kucharz małej gastronomii	0,08	4,50	4,42	0,0185	17	0
3	351203	Technik informatyk	0,08	2,92	2,83	0,0286	44	38
4	722204	Ślusarz	0,50	13,67	13,17	0,0366	1	0
5	514101	Fryzjer	0,42	6,17	5,75	0,0676	10	15
6	522301	Sprzedawca	2,83	41,42	38,58	0,0684	17	0
7	311303	Technik elektryk	0,17	2,33	2,17	0,0714	14	11
8	751201	Cukiernik	0,33	3,58	3,25	0,093	2	2
9	522305	Technik handlowiec	0,17	1,50	1,33	0,1111	0	27
10	711202	Murarz	0,92	6,75	5,83	0,1358	0	3
11	811101	Górnik eksploatacji podziemnej	0,83	6,08	5,25	0,137	41	55
12	751204	Piekarz	0,75	5,17	4,42	0,1452	3	1
13	752205	Stolarz	0,33	1,58	1,25	0,2105	2	2
14	512001	Kucharz	1,58	6,75	5,17	0,2346	0	0
15	713201	Lakiernik	0,25	0,42	0,17	0,6	4	0
16	741103	Elektryk	1,08	1,67	0,58	0,65	14	21

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

Tabela 6. Ranking zawodów nadwyżkowych w powiecie gliwickim w roku 2013, w których występowało kształcenie w latach szkolnych 2012/13 lub 2013/14 (według wskaźnika intensywności nadwyżki/deficytu zawodu równego zero)

Lp	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Średnia miesięczna liczba ofert pracy zgłoszonych w 2013 roku	Średnia miesięczna liczba zarejestrowanych bezrobotnych w 2013 roku	Średnia miesięczna nadwyżka (deficyt) podaży siły roboczej w 2013 roku	Wskaźnik intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów	Liczba absolwentów	
							Rok szkolny 2012/13	Rok szkolny 2013/14
1	000000	Bez zawodu*	0	81,50	81,50	0	189	201
2	331403	Technik ekonomista	0	8,08	8,08	0	37	38
3	311504	Technik mechanik	0	4,08	4,08	0	8	8
4	721306	Błacharz samochodowy	0	1,67	1,67	0	2	2
5	422103	Technik obsługi turystycznej	0	1,33	1,33	0	0	0
6	713101	Malarz - tapeciarsz	0	1,25	1,25	0	2	0
7	314202	Technik architektury krajobrazu	0	1,17	1,17	0	7	8

* absolwenci liceów ogólnokształcących w statystyce traktowane są jako osoby bez zawodu

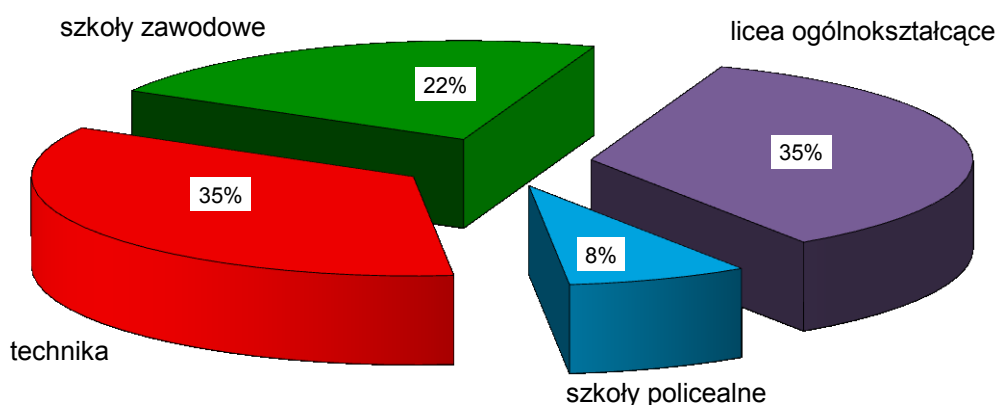
źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

III. PROGNOZA⁶

W powiecie gliwickim zmienia się struktura kształcenia. Zmniejszyła się liczba uczniów i słuchaczy kierunków zawodowych. Zgodnie z prognozą na rok 2013/2014, absolwenci szkolnictwa zawodowego będą stanowili mniej niż $\frac{2}{3}$ wszystkich absolwentów (patrz *Wykres 1 i 3* oraz *Tabela 2*). Kształcenie w zawodach deficytowych i równoważnych (patrz *Tabela 3 i 4*) powinno pozytywnie wpłynąć na rynek pracy powiatu, jednakże liczba absolwentów zawodów będących równoważnymi zdecydowanie spadnie (patrz *Tabela 5*). Liczba absolwentów kształcących się w zawodach nadwyżkowych nie zmieni się, natomiast wzrośnie liczba absolwentów liceów ogólnokształcących.

Wykres 3.

Struktura absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w powiecie gliwickim w roku szkolnym 2013/14 - prognoza

źródło: dane z Systemu Informacji Oświatowej MEN (system komputerowy SYRIUSZ)

⁶ Zgodnie z zaleceniami metodycznymi, prognoza miała objąć analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o badania sondażowe przeprowadzone w szkołach oraz badania sondażowe przeprowadzone w zakładach pracy, dotyczące planowanych przyjęć i zwolnień pracowników w roku 2013. Decyzją Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej (Pismo DRP-VIII-074-41-AM/07 z 20.11.2007), powiatowe urzędy pracy zostały zwolnione z przeprowadzania tych badań. Dane dotyczące popytu na pracę opracowywane są **wyłącznie** na poziomie województw. W związku z tym nie mogą być wykorzystane przez powiatowe urzędy pracy, a jedynie przez wojewódzkie urzędy pracy (Pismo DRP-VII-074-18-AM/08 z 15.07.2008). Tym samym opracowanie prognozy monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na rok 2013 na poziomie powiatu zostało okrojone do przedstawienia informacji związanych z prognozowaną liczbą absolwentów szkół ponadgimnazjalnych powiatu gliwickiego w roku szkolnym 2013/2014. Pismo Departamentu Rynku Pracy MPiPS (DRP-VII-4002-2-1-20/AM/14 z 25.06.2014) informuje, iż dane dotyczące prognozowanej liczby absolwentów szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2013/2014 zostaną przekazane w czerwcu 2014. W tym terminie znane są już rzeczywiste liczby absolwentów).

IV. WNIOSKI

1. Należy kontynuować kształcenie w zawodach deficytowych lub równoważnych, natomiast zmniejszyć kształcenie w zawodach nadwyżkowych, szczególnie w liceach ogólnokształcących.
2. Ustalenie liczby kierunków kształcenia z podziałem na zawody deficytowe i nadwyżkowe w okresach rocznych stanowi podstawowe źródło informacji o procesie dostosowywania edukacji do wymagań powiatowego rynku zatrudnienia. Chodzi nie tylko o zmniejszenie liczby kierunków, które prowadzą do bezrobocia, a zwiększenie tych kierunków, które powodują wzrost zatrudnienia, lecz także śledzenie procesu przystosowywania edukacji do potrzeb rynku pracy w dłuższym przedziale czasu.
3. Opracowywanie raportów rocznych powinno się kończyć w I kwartale następnego roku. Po zakończeniu roku szkolnego znane są rzeczywiste dane dotyczące absolwentów szkół i nie ma potrzeby korzystania z prognoz dotyczących ich liczby.
4. Szczegółowe wnioski dotyczące monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych można sformułować dopiero po opracowaniu w kolejnych latach raportów rocznych zawierających oprócz analizy zawodów deficytowych i nadwyżkowych za dany rok kalendarzowy (2 badania), również analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o badania sondażowe przeprowadzone w zakładach pracy powiatu gliwickiego. Wynika to z definicji monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, który należy rozumieć, jako **proces** systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy.
5. Wnioski dotyczące zmian i prognoz na rynku pracy powiatu gliwickiego, wynikające z monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych można sformułować dopiero po opracowaniu raportu za okres paru lat np. 2010 – 2014 i porównanie go z raportem za lata 2005 – 2009.